

SKUPŠTINA OPŠTINE TUZI

n/r g-dinu Fadil Kajoshaj – predsjedniku

PREDMET: Dostava Predloga Odluke

NAPOMENA: Uvrstiti u dnevni red naredne sjednice Skupštine Opštine

PODNOŠILAC PREDMETA: Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj

Poštovani,

Odredbom člana 59 Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22) je propisano da predsjednik opštine privremeno donosi akte iz nadležnosti skupštine ako skupština nije u mogućnosti da se sastane ili je iz drugih razloga onemogućen njen rad, a njihovim nedonošenjem bi se ugrozio život građana ili imovina veće vrijednosti, da je predsjednik dužan da akt iz stava 1 ovog člana podnese na potvrdu skupštini na prvoj narednoj sjednici, te da ako skupština ne potvrdi akt iz stava 1 ovog člana ili ga predsjednik ne podnese na potvrdu, taj akt prestaje da važi u roku od tri mjeseca od dana donošenja.

Kako je navedeni akt iz nadležnosti Skupštine, shodno članu 59 stav 2 Zakona o lokalnoj samoupravi, PROGRAMA MJERA za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2025.godinu - Agrobudžet, broj 01-307/25-3175/3 od 09.06.2025. godine, podnosim na potvrdu Skupštini opštine Tuzi.

Za predstavnicu predlagača koja će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela prilikom razmatranja ovog materijala određuje se Ismeta Gjoka, sekretarka Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj.

KUVENDIT TË KOMUNËS SË TUZIT

Z. Fadil Kajoshaj – Kryetar

LËNDA: Dorëzimi i Propozim Vendimit

VËREJTJE: Të përfshihet në rendin e ditës në seancën e rralës së Kuvendit të Komunës

PARASHTRUESI I PROPOZIMIT: Sekretariati për bujqësi dhe zhvillim rural

I nderuar,

Me dispozitat e nenit 59 të Ligjit mbi vetëqeverisjen lokale (“Fleta zyrtare e MZ” nr. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22) është paraparë që kryetari i komunës përkohësisht mund të sjellë akte nga kompetencat e kuvendit nëse kuvendi nuk është në gjendje që të mbledhet ose nga arsye të ndryshme i pamundësohet puna e tij, e me mos sjelljen e tyre do të rrezikohet jeta e qytetarëve ose pronat me vlerë të madhe, që kryetari është i obliguar që aktin nga paragrafi 1 i këtij neni t’ia dorëzojë për miratim kuvendit në seancën e parë të rregullt, e nëse kuvendi nuk e miraton aktin nga paragrafi 1 i këtij neni ose kryetari nuk e dorëzon në verifikim, ai akt pushon së vlejture në afat prej tre muajsh nga dita e sjelljes.

Duke marrë parasysh se akti në fjalë është kompetencë e Kuvendit, në bazë të nenit 59 paragrafi 2 të Ligjit mbi vetëqeverisje lokale, PROGRAMIN E MASAVE për realizimin e mjeteve të dedikuara për zhvillimin e prodhimitarisë bujqësore në Komunën e Tuzit për vitin 2025 - Agrobuxheti, numër 01-307/25-3175/2 prej më 09.06.2025, e parashtroj në verifikim Kuvendit të komunës së Tuzit.

Për përfaqësuese të propozuesit e cila do të marrë pjesë në punën e Kuvendit dhe trupave punues të tij gjatë shqyrtimit të këtij materiali, përcaktohet Ismeta Gjokaj, sekretare e Sekretariatit për bujqësi dhe zhvillim rural.

PREDSEDNIK – KRYETARI,

Endon Gjellaj

Na osnovu člana 38 stav 1 tačka 2, a u vezi sa članom 59 Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list Crne Gore”, br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), člana 53 stav 1 tačka 2 a u vezi sa članom 24 stav 1 tačka 22 Statuta opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore – opštinski propisi”, br. 24/19, 05/20, 51/22, 55/22) kao i člana 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi”, br. 20/23), na sjednici Skupštine opštine Tuzi održanoj ____ .2025. godine, donijeta je

ODLUKA

o potvrđi PROGRAMA MJERA za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2025. godinu - Agrobudžet

Član 1

Potvrđuje se PROGRAM MJERA za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2025. godinu - Agrobudžet, broj 01-307/25-3175/2 od 09.06.2025. godine, koju je donio predsjednik Opštine Tuzi.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi”.

Broj: 02-016/25-
Tuzi, ____ .2025. godine

**SKUPŠTINA OPŠTINE TUZI
PREDSJEDNIK,
Fadil Kajoshaj**

O B R A Z L O Ž E N J E

PRAVNI OSNOV:

Pravni osnov za donošenje ove odluke, sadržan je u članu 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je propisano da skupština opštine donosi propise i druge opšte akte, članu 59 istog zakona kojim je propisano da predsjednik opštine privremeno donosi akte iz nadležnosti skupštine ako skupština nije u mogućnosti da se sastane ili je iz drugih razloga onemogućen njen rad, a njihovim nedonošenjem bi se ugrozio život građana ili imovina veće vrijednosti, da je predsjednik dužan da akt iz stava 1 ovog člana podnese na potvrdu skupštini na prvoj narednoj sjednici, te da ako skupština ne potvrdi akt iz stava 1 ovog člana ili ga predsjednik ne podnese na potvrdu, taj akt prestaje da važi u roku od tri mjeseca od dana donošenja.

Članom 53 stav 1 tačka 2 Statuta opštine Tuzi kojim je propisano da Skupština donosi propise i druge opšte akte.

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivre u 2025. godini, putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga.

Në bazë të nenit 38 paragrafi 1 pika 2, e në lidhje me nenin 59 të Ligjit mbi vetëqeverisje lokale („Fleta zyrtare e Malit të Zi”, nr. 02/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), nenit 53 paragrafi 1 pika 2 e në lidhje me nenin 24 paragrafin 1 pikën 22 të Statutit të Komunës së Tuzit („Fleta zyrtare e MZ – dispozitat komunale”, nr. 24/19, 05/20, 51/22, 55/22) si dhe nenit 3 paragrafit 2, 3, dhe 4 të Vendimit mbi stimujt dhe investimin në zhvillimin e bujqësisë të Komunës së Tuzit (“Fleta zyrtare e Malit të Zi – dispozitat komunale”, nr. 20/23), Kuvendi i komunës së Tuzit në seancën e mbajtur më _____.2025, ka sjellë:

VENDIM

**mbi verifikimin e PROGRAMIT TË MASAVE
për realizimin e mjeteve të dedikuara për zhvillimin e prodhimit të bujqësor në
Komunën e Tuzit për vitin 2025 - Agrobuxheti**

Neni 1

Verifikohet PROGRAMI I MASAVE për realizimin e mjeteve të dedikuara për zhvillimin e prodhimit të bujqësor në Komunën e Tuzit për vitin 2025 - Agrobuxheti, numër 01-037/25-3175/2 prej më 09.06.2025, të cilën e ka sjellë kryetari i Komunës së Tuzit.

Neni 2

Ky Vendim hynë në fuqi me datën e publikimit në „Fletën zyrtare të Malit të Zi – dispozitat komunale”.

Numër: 02-016/25-
Tuz, _____.2025

**KUVENDI I KOMUNËS SË TUZIT
KRYETARI,
Fadil Kajoshaj**

ARSYETIM

BAZA JURIDIKE:

Baza juridike për sjelljen e këtij vendimi është e përmbajtur në nenin 38 paragrafi 1 pika 2 e Ligjit për vetëqeverisjen lokale i cili përcakton që kuvendi sjellë rregullore dhe akte të tjera të përgjithshme, nenin 59 të të njëjtit ligj me të cilin është e përcaktuar që kryetari i komunës përkohësisht mund të sjellë akte nga kompetencat e kuvendit nëse kuvendi nuk është në gjendje që të mbledhet ose nga arsye të ndryshme i pamundësohet puna e tij, e me mos sjelljen e tyre do të rrezikohet jeta e qytetarëve ose pronat me vlerë të madhe, që kryetari është i obliguar që aktin nga paragrafi 1 i këtij neni t'ia dorëzojë për miratim kuvendit në seancën e parë të rregullt, e nëse kuvendi nuk e miraton aktin nga paragrafi 1 i këtij neni ose kryetari nuk e dorëzon në verifikim, ai akt pushon së vlejture në afat prej tre muajsh nga dita e sjelljes.

Ky program masash përcakton masat e politikës bujqësore për nxitjen e bujqësisë në vitin 2025, përmes subvencioneve për prodhimin dhe ofrimin e shërbimeve.

Na osnovu člana 59 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", br. 02/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), člana 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore" br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 99 stav 3 tačka 18 Statuta Opštine Tuzi ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br. 24/10, 05/20, 51/22 i 55/22), kao i člana 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br. 20/23), predsjednik opštine Tuzi donosi

P R O G R A M M J E R A
za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2025.
godinu - Agrobudžet

I OPŠTI DIO

Član 1

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivrede u 2025. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga.

Član 2

Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžetom Opštine Tuzi za 2025. godinu i iznose 608.500,00 eura.

II RASPODJELA SREDSTVA

Član 3

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2025. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to:

	Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj	589.000,00
1	Direktna plaćanja	300.000,00
2	Direktna plaćanja po grlu stoke	80.000,00
3	Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	155.000,00
4	Podrška unapređenju pčelarstva	30.000,00
5	Podrška žetvi strnih i prosolikih žita	4.000,00
6	Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima	3.500,00
7	Podrška programu zaštite bilja	13.000,00
8	Podrška korićenju planinskih pašnjaka	3.500,00
	Ostale usluge	19.500,00
9	Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede	7 000,00
10	Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija	12.500,00

OSTALE ODREDBE

Član 4

Predsjednik Opštine može u slučaju potrebe, a na predlog Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj donijeti Odluku o mjerama za podsticaj koje nijesu predviđene ovim Programom.

Član 5

Zahtjevi koji ne budu podneseni u rokovima predviđenim ovim Programom, biće odbijeni.

Član 6

Za izvršenje Programa odgovoran je Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj i Sekretarijat za finansije. Obaveze prema korisnicima Programa izvršavaće se po dinamici utvrđenoj budžetskim planom potrošnje za 2025. godinu, koji odobrava Sekretarijat za finansije Opštine Tuzi, a najkasnije do kraja kalendarske godine po rješenjima koja su donešena za prvo polugodište, odnosno do kraja februara naredne godine za rješenja koja su donešena do kraja tekuće godine.

Član 7

Troškovi iskazani po pojedinim mjerama predstavljaju projektovane vrijednosti. Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj može u toku izvršenja Programa vršiti izmjene namjene korišćenja sredstava i preusmjeravati ih sa mjere, za koju nije bilo dovoljno interesovanja, na drugu mjeru gdje je interesovanje veće od projektovanog iznosa.

Član 8

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-opštinski propisi", a primjenjivaće se od 1. januara 2025. godine.

Broj: 01-307/25-3175/2

Tuzi, 09.06.2025. godine

OPŠTINA TUZI
PREDSJEDNIK,

Lindon Gjelač

O b r a z l o Ź e n j e

Pravni osnov za donošenje Programa mjera za realizaciju sredstava opredijeljenih za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2025. godinu – Agrobudžet se nalazi u članu 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list Crne Gore“ br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 24 stav 1 tačka 22 Statuta Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, br. 24/10, 05/20), kao i članu 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore - opštinski propisi“, br. br. 020/23 od 27.04.2023).

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivre u 2025. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga. Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžeta Opštine Tuzi za 2025. godinu i iznose 608.500,00 eura.

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2025. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to: Subvencije za podršku poljoprivrednim proizvođačima, Podrška razvoja biljnoj proizvodnji, Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka, Direktna plaćanja po grlu stoke Podrška žetvi starih žita, Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima, Podrška program zaštite bilja, podrška korišćenju planinskih pašnjaka, Ostale usluge, Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede, Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija.

Poljoprivreda i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima
Prioritet 1 Direktna plaćanja
<i>Opis projekta:</i> Biljna proizvodnja je vodeća grana poljoprivrede u Opštini Tuzi. U biljnoj proizvodnji najviše je zastupljena proizvodnja povrća u zatvorenom (na oko 32 ha) i otvorenom prostoru, zatim vinogradarstvo, na manjim površinama voćarstvo, ratarstvo (naročito proizvodnja krompira i pšenice), poslednjih godina je u ekspanziji gajenje masline kao i dekorativnog i aromatičnog bilja. Poslednjih godina su obradive površine u opadanju (u 2023.god. je bilo iznad 1000 ha dok je u 2024.god. bilo 840 ha obradivih površina) naročito pod povrćem što je zabrinjavajuće i predstavlja izazov uprave da se trend pada zaustavi, a predložena mjera je jedan od načina. Ova mjera se realizuje kroz podršku po jedinici površine (ha), tj. obrađene površine pod višegodišnjim zasadima, dekorativnog i aromatičnog bilja, odnosno povrćem i ratarskim kulturama osim za lubenicu i krompir koji će se podržati po jedinici proizvoda (kg).
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Podrška po jedinici proizvoda se realizuje za krompir i lubenicu dok podrška po jedinici površine se obezbjeđuje za sve oranice odnosno obradive površine pod višegodišnjim zasadima, dekorativnog i aromatičnim biljem, odnosno povrćem. Podrška se odnosi na registrovane poljoprivredne proizvođače koji imaju prebivalište i djelatnost obavljaju u opštini Tuzi. Cilj za preduzimanje ovakve mjere je rast konkurentnosti, rast prihoda poljoprivrednih gazdinstava, harmonizacija inputa za proizvodnju i tržišne cijene i dr.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> - Komponenta I - se odnosi na podršku po kg lubenice i krompira namijenjenih za izvoz i to ne više od 0,10 eura. - Komponentu II – se odnosi na podršku do 400 eura po hektaru obradive površine, tj. površine pod višegodišnjim zasadima, dekorativnog i aromatičnim biljem, povrćem i ratarskim kulturama osim krompira. Obradiva površina je oranica sa poljoprivrednom kulturom, na otvorenom, u plasteniku i pod višegodišnjom kulturom. Podrška poljoprivredom proizvođaču za prva dva hektara će iznositi do 400 eura dok će za svaki sledeći hektar iznos podrške iznositi do 300 eura/ha.

Maksimalan iznos podrške po poljoprivrednom gazdinstvu će biti ograničen na 6.000,00 €. Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: - objava Javnog poziva; - prijem zahtjeva i potrebne dokumentacije; - terenska kontrola; - obrada zahtjeva; - isplata premija na žiro račun podnosioca zahtjeva. Poljoprivredno gazdinstvo za lubenicu i krompir mogu konkurisati samo za jednu od navedenih komponenti. Detalji koji se odnose na proceduru realizacije, kriterijume, datum za prijave i ostale neophodne informacije će biti detaljno opisani u Javnom pozivu koje će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Primjena ove mjere će uticati na rast konkurentnosti proizvoda, rast Prihoda poljoprivrednih gazdinstava, kao i na ublažavanje troškova investije u proizvodnji i inputa.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za oko 250 poljoprivrednih proizvođača.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 300.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači i druga pravna lica iz oblasti poljoprivrede.
<i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekretarit za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Podrška unapređenju stočarske proizvodnje
Prioritet 2 Direktna plaćanja po grlu stoke
<i>Opis projekta:</i> Sektor stočarstva je veoma značajan za razvoj našeg područja, a zbog konfiguracije terena stočarstvo predstavlja njenu najznačajniju granu. Ipak, kod nas ovaj sektor nije dovoljno razvijen. Nerazvijenost stočarstva, a samim tim i proizvodnja sirovog mlijeka i sira uslovljena je prvenstveno usitnjenim gazdinstvima i tradicionalnim, ekstenzivnim načinom proizvodnje, nedovoljna primjena i neuvođenje savremenih tehnologija proizvodnje i nedovoljnim iskorišćavanjem raspoloživih prirodnih resursa. Stočarstvo omogućava da se iskoriste manje produktivne površine (pašnjaci i livade), koji su dominantni u ruralnom dijelu naše opštine. Prema podacima sa kojima sekretarijat raspolaže na području Opštine Tuzi postoje oko 250 poljoprivredna gazdinstva koja se bave stočarskom proizvodnjom u kojima se uzgajaju oko 1050 goveda, 3300 ovaca i 750 grla koza. U našoj opštini postoji 13 poljoprivrednih gazdinstava koja prerađuju sirovo mlijeko u sir. Ova gazdinstva u svojim farmama gaje oko 110 grla krupne stoke, krava, 50 ovaca i oko 180 grla koza čije se mlijeko prerađuje u domaćoj radinosti. Realizacijom ove mjere se uspostavlja koliko je moguće balans stanosvništva između ruralne i urbane sredine, stvaraju se uslovi za ostanak radne snage u ruralnim područjima i smanjuje se negativan demografski trend. Ova mjera se realizuje kroz podršku gajenja stoke po grlu (goveda, ovce, koze, svinje i kokoške) kao i dodatna premija za gazdinstva koja imaju domaću proizvodnju sireva. Dodatna premija se odnosi na podršku po grlu stoke gazdinstvima koja

sirovo mlijeko prerađuju u mliječne proizvode, tj. sir u domaćoj radinosti.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Predložena mjera doprinosi proširenju stočnog fonda, izmjeni rasnog sastava koji ide u pravcu povećanja ušućća produktivnih rasa kao i rastu prihoda po gazdinstvu. Podrška se odnosi na sva registrovana poljoprivredna gazdinstva na području opštine Tuzi koja gaje stoku. Pojediniosti koje se odnose na kriterijume, procedure realizacije podrške, datume i dr. biće detaljno definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Podrška unapređenja stočarske proizvodnje sadrži: -premijs po grlu za krave i priplodne junice; -premijs po grlu za priplodne ovce i koze; -premijs za uzgoj svinja -premijs za uzgoj koka nosilja -premijs po grlu stoke čije se mlijeko prerađuje u domaćoj radinosti a pod kontrolom resornog ministarstva. a) Premijs za krave i priplodne junice – pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje više od jedno ili više ove vrste stoke, i to za svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimum sedam mjeseci i nosilac gazdinstva ima prebivalište u Opštini Tuzi. Osnovna premijs po grlu za krave iznosi do 50 €. b) Premijs za priplodne ovce i koze – pravo na podršku imaju gazdinstva koja gaje više od 10 ovaca i/ili više od 10 koza u stadu. Podrška se odnosina na svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimum sedam mjeseci a nosilac gazdinstva ima prebivalište u Opštini Tuzi. Osnovna premijs po grlu za priplodnih ovaca i koza iznosi do 6 €. c) Premijs za uzgoj svinja iznosi do 20€ po grlu , premijs se ostvaruje za gazdinstva koje gaje dva ili više grla. d) Premijs za uzgoj koka nosilja - podrška iznosi do 0,5€ po koki , dok je predviđeni minimum 100 koka po gazdinstvu. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po grlu. e) Dodatna premijs se odnosi na podršku po grlu stoke čije se mlijeko prerađuje u domaćinstvu a iznosiće do 75€ za krave dok će za ovce i koze iznositi do 10 eura po grlu.
<i>Aktivnosti za realizaciju ove mjere:</i> - objava Javnog poziva; - prijem dokumentacije i popunjavanje obrazaca; - terenska kontrola - kompletiranje i obrada dokumentacije; - uplata podrške na žiro račun nosioca poljoprivrednog gazdinstva. Ostale pojediniosti koji su neophodni za dobijanje ove podrške biće detaljno opisani u Javnom pozivu koji će biti blagovremeno objavljen.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Podrška za sva poljoprivredna gazdinstva sa područja opštine Tuzi koja gaje ovu vrstu stoke a koja se blagovremeno prijave i ispune uslove propisane Javnim pozivom.
<i>Izlazni indikatori:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva sa područja opštine Tuzi koja su dobili podršku predviđene ovom mjerom.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansija:</i> 80.000,00 €, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarske proizvodnje.

<i>Implementacija i period implementacije:</i>
Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. Godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i>
Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 3 Podrška razvoju tržišne proizvodnje sirovog mlijeka
<i>Opis projekta:</i> Ukupna proizvodnja mlijeka u opštini Tuzi se kreće oko 1.700.000 litara godišnje otkupljenog mlijeka što predstavlja veliki potencijal za razvoj stočarstva, naročito ruralnog dijela opštine. Manji dio proizvedenog sirovog mlijeka se koristi za preradu na poljoprivrednim gazdinstvima od kojeg se pretežno proizvodi sir za lokalno tržište, sopstvene potrebe ili prodaje na “kućnom pragu”. U sistemu otkupa sirovog mlijeka u Opštini Tuzi je oko 250 koperatanata. Podrška se daje proizvođačima koji predaju mlijeko odobrenim objektima za preradu mlijeka (mlekarama/sirarama), a koji su upisani u Centralni registar. Podrška u vidu premije za količinu iznosi 0.10 € po litru otkupljenog mlijeka. Podizanje konkurentnosti mljekarskog sektora kroz direktnu podršku proizvođačima može znatno unaprijediti razvoj tržišne proizvodnje mlijeka i njeno prilagođavanje standardima i povećanje ukupne proizvodnje ove veoma značajne sirovine.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Stvaranje uslova za bavljenje stočarskom proizvodnjom, povećanje stočnog fonda i većom proizvodnjom sirovog mlijeka. Cilj ove mjere je povećanje cijene sirovog mlijeka po litru i uticaj na rast prihoda poljoprivrednih gazdinstava.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Spiskovi proizvođača sa podacima o mjesečnim količinama isporučenog mlijeka koje opština dobija od strane resornog ministarstva su osnov za obračun i isplatu premija. Minimalna količina sirovog mlijeka koja se isporučuje na mjesečnom nivou a koju definiše resorno ministarstvo je jedan od kriterijuma za dobijanje ove podrške. Resorno ministarstvo i opština prethodno potpisuju sporazum o saradnji gdje se tačno definišu poslovi i obaveze djevu strana sporazuma. Uplata premija se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun. Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: - potpisivanje sporazuma o saradnji; - lista ministarstva o količinama isporučenog mlijeka - kompletiranje dokumentacije i obračun - donošenje odluke o isplati sredstava na mjesečnom nivou i - uplata sredstava Podrška se odnosi na nosioce poljoprivrednih gazdinstava koja se mjesečno nađu na listi resornog ministarstva a koju sekretarijat dobija i na osnovu nje isplaćuje premije po litru sirovog mlijeka.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Podrška za količine isporučenog mlijeka na mjesečnom nivou od strane nosioca poljoprivrednog gazdinstva sa područja opštine Tuzi. Očuvanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka, rast dohodka po poljoprivrednom gazdinstvu i sveukupni uticaj na razvoj poljoprivredne proizvodnje.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za sva poljoprivredna gazdinstava koja gaje vrstu stoke podržane ovom mjerom i rast prihoda na mjesečnom nivou.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 155.000,00 EUR, Opština Tuzi

<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i>
Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarstva.
<i>Implementacija i period implementacije:</i>
Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. Godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i>
Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 4: Podrška unapređenju pčelarstva
<i>Opis mjere:</i> Pčelarstvo ima dugu i bogatu tradiciju u opštini Tuzi. Razvoju ove privredne grane su doprinijeli velike površine prirodnih livada i pašnjaka, područje sa bogatom florom i medonosnim biljem. Med je glavni proizvod, ali ekonomska vrijednost proizvoda pčelarstva mogla bi biti mnogo veća, ukoliko bi se proširio asortiman proizvoda sa proizvodnjom matičnog mliječa, propolisa, polena, rojeva i dr. Ukupan broj košnica u vlasništvu udruženih pčelara je 2 900. Trenutno udruženje pčelara “Bletari” ima 58 članova. Ovaj broj pčelinjih društava na godišnjem nivou se procjenjuje da može proizvoditi oko 24 000 kg meda. Ovo je veoma značajni potencijal koji treba održati i iskoristiti na pametan način kako bi se ostvarile mogućnosti za osvajanje novih tržišta kao i postizanje veće cijene meda pčelinjih proizvoda. Podrška se obezbjeđuje u vidu subvencije do 10 € po košnici za proizvođače meda i drugih pčelinjih proizvoda koji posjeduju najmanje tri i više košnica. Pojediniosti koja se odnose na kriterijume, rokove, procedura i sl. biće detaljno definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.
<i>Namjena i cilj:</i> Poboljšanje konkurentnosti u proizvodnji meda i drugih pčelinjih proizvoda, očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda, podizanje stručnog znanja i obučenosti pčelara, stvaranje uslova za bavljenje pčelarstvom a sve sa ciljem poboljšanja kvaliteta i povećanja konkurentnosti meda i drugih pčelinjih proizvoda.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Pravo na podršku imaju pčelari sa teritorije opštine Tuzi, koji posjeduju najmanje tri i više pčelinjih društava. Aktivnosti koja se odnose na ovu mjeru su: - objava Javnog poziva, - prijem dokumentacije, - terenska kontrola, - obrada dokumentacije, - uplata sredstava na žiro račun podnosioca zahtjeva. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za podršku prevazilazi sredstva planirana ovom mjerom na godišnjem nivou proporcionalno se smanjuje jedinična plaćanja.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Proporcionalna podrška za sve podnosiocze zahtjeva sa područja opštine Tuzi koja ispunjavaju uslove definisane Javnim pozivom održka i koji su blagovremeno predali potrebnu dokumentaciju. Unapređenje proizvodnje meda i dugih pčelinjih proizvoda u skladu sa dobrom poljoprivrednom praksom.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za sve proizvođače meda i pčelinjih proizvoda kao i za članove udruženja pčelara “Bletari” sa područja opštine Tuzi pčelare i unapređenje proizvodnje.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 30.000,00 EUR, Opština Tuzi

<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Pčelari, članovi udruženja pčelara sa područja Opštine Tuzi.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 5 Podrška žetvi strnih i prosolikih žita
<i>Opis mjere:</i> Ratarstvo je vodeća grana biljne proizvodnje i ima osnovni zadatak da obezbedi što veće prinose gajenih biljaka uz postizanje maksimalno mogućeg kvaliteta proizvoda. Za gajenje ratarskih kultura su potrebne velike površine što nije karakteristika naših poljoprivrednih gazdinstava. U našim uslovima proizvodnja ratarskih kultura je veoma skupa a i prinosi nisu u zavidnom nivou. Međutim, polazeći od činjenice da su žita i kukuruz veoma značajne kulture sa aspekta biološke aktivnosti zemljišta veoma je važno podržati njihovu proizvodnju. Zaoravanjem se biljni ostaci uključuju u proces kruženja organske materije u zemljištu, stimulira se biološka aktivnost zemljišta koja pozitivno utiče na strukturu i vodno-vazdušne i toplotne osobine zemljišta, a na teškom zemljištu organski ostaci poboljšavaju internu dreniranost u sloju u koji su uneti. Stoga planirana sredstva se odnose na podršku žetvi strnih žita i kukuruza koja utiču na smanjenje troškova proizvodnje ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih. Podrška se obezbjeđuje za proizvođače ovih kultura na teritoriji opštine Tuzi i vrši se direktno uplata na žiro račun.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Stvaranje uslova za gajenje ratarskih kultura na što većim površinama kako bi se stvorili uslovi za gajenje istih na većim površinama. Cilj za preuzimanje ovakve mjere je smanjenje troškova proizvodnje koji se odnose na žetvu ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Osnovu za obračun i isplatu podrške za žetvu strnih žita i kukuruza predstavlja Odluka o podršci žetve i kukuza za tekuću godinu. Obračun isplate se vrši nakon dostavljenih podataka Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja o posejanim površinama, podataka za podršku za direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji i uplatnice o požnjevenim površinama izdate od subjekata koji vrše žetvu. Uplata se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun. Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: - prikupljanje podataka o posejanim površinama; - obilazak terena; - donošenje odluke o podršci žetvi strnih žita i kukuruza ; - kompletiranje dokumentacije i obračun i - uplata sredstava Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha. Javnim poivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti biće detaljno definisani kriterijumi, rokovi, potrebna dokumentacija i sl.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih žita i kukuruza.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška žetvi strnih žita na površini od oko 70 ha, tj. oko 40 proizvođača.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 4.000,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i>

Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

OBLAS: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 6: Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima
<i>Opis mjere:</i> Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje u smislu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 40/11 – dr. zakon 14/12, 62/13, 8/15, 22/ 17 I 42/19) su: - doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje; - doprinos za osiguranje od nezaposlenosti. Prema zakonu Obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su poljoprivrednici i lica koja su vlasnici poljoprivrednog zemljišta. Korisnici doprinosa za obavezno socijalno osiguranje su poljoprivrednici koji su upisani u Registar osiguranika koje vodi resorno ministarstvo i koji redovno plaćaju doprinose na osnovu dobijenog rješenja. Na području Opštine Tuzi ima registrovanih 585 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava od kojih prema dosadašnjim podacima doprinose kao poljoprivredni osiguranik plaća 50 proizvođača. Mjera participacije opštine u plaćanju doprinosa u znatnoj mjeri bi stimulirala proizvođače da redovno plaćaju doprinose i time steknu parvo na penziju kao i zaposleni u drugim djelatnostima
<i>Namjena i cilj:</i> Cilj ove mjere je da se pomogne poljoprivrednim proizvođačima da sačuvaju redovan status osiguranika i na taj način ostvarili parvo na penzije.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Poljoprivredni osiguranik će nakon dostavljenog dokaza (uplatnice) o uplaćenim doprinosima dobiti povraćaj do 50% od plaćene sume u zavisnosti od raspoloživih sredstava. Aktivnosti koje se odnose na realizaciju ove mjere su: - podnošenje prijave sa potrebnom dokumentacijom (prijava po prvi put); - dostava uplatnice o uplaćenim doprinosima; - verifikacija; - uplata sredstava na žiro račun osiguranika. Pojedinosti koji se odnose na rokove, kriterijume i sl. biće definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Očuvanje redovnog statusa osiguranika kao i podsticaj za plaćanje doprinosa poljoprivrednicima koji nemaju riješeno pitanje doprinosa i u budućnosti pitanje penzije.
<i>Izlazni indikatori:</i> Participacija u plaćanju doprinosa za 20 poljoprivredna osiguranika (koliko ih sada trenutno ima) sa tendencijom rasta broja zainteresovanih za ovu vrstu podrške.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 3.500,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači odnosno poljoprivredni osiguranici sa područja Opštine Tuzi.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. Godina

Monitoring i evaluacija:

Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj

STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane

Prioritet 7: Podrška programu zaštite bilja

Opis mjere:

Savremenu poljoprivrednu proizvodnju prati pojava velikog broja prouzrokovaca bolesti i štetočina, koji u značajnoj mjeri utiču na smanjenje prinosa i kvaliteta gajenih biljaka. Hemijske mjere suzbijanja primjenom pesticida, često su jedini mogući način njihovog suzbijanja. Međutim, primjena pesticida u velikoj mjeri opterećuje troškovima poljoprivrednu proizvodnju i dodatno zagađuje životnu sredinu. Vrlo često se dešava da i pored njihove višekratne primjene izostane efekat, odnosno, da se ne postigne odgovarajuća zaštita. Najčešći razlozi za to su neadekvatno vrijeme prskanja i neodgovarajući izbor preparata.

Pravilna primena pesticida između ostalog podrazumeva: praćenje i prognozu štetnih organizama, pravilno korišćenje pesticida i pravilno rukovanje pesticidima.

Prognoza u zaštiti bilja ima za cilj da smanji i racionalizuje korišćenje pesticida i doprinese očuvanju zdravlja ljudi i životne sredine, određivanjem optimalnih rokova zaštite.

Pravilno korišćenje pesticida znači upotrebu u skladu sa uputstvom za upotrebu i navodima na etiketi, uključujući pripremu propisane koncentracije, poštovanje načela dobre poljoprivredne prakse, integralne zaštite bilja, karence, kao i zaštitu okoline i ne ciljanih organizama.

Nepravilna primena sredstava za zaštitu bilja može: negativno uticati na zdravlje osobe koja primenjuje sredstva, ali i na ljude i životinje koji se nalaze u neposrednoj blizini, negativno uticati na biološku raznolikost, uticati na prekomjerne ostatke (rezidue) pesticida na proizvodu, uticati na zagađenje voda i okoline.

Naime, korisnici pesticida koji posjeduju legitimaciju za kupovinu sredstava za zaštitu bilja su prošli obuku u upotrebi i pravilnom korišćenju sredstava za zaštitu. Nacionalni plan za održivu upotrebu pesticida propisuje da svaki poljoprivredni proizvođač koji koristi sredstva za zaštitu bilja dužan je da vodi knjigu evidencije o upotrebi pesticida. Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja od 2021. do 2026. godine je plan koji u narednom petogodišnjem periodu treba da obezbijedi da se štetno djelovanje sredstava za zaštitu bilja na zdravlje ljudi svede na najmanju moguću mjeru, da se negativni uticaj na životnu sredinu svede na prihvatljiv nivo i da se sredstva za zaštitu bilja koriste na održiv način.

"Vođenje knjige evidencije garant je sigurne i ispravne hrane, da nema povećanog sadržaja rezidua pesticida u toj hrani, što je najinteresantnije za konzumente te hrane".

Na osnovu svega iznijetog potrebno je podržati poljoprivredne proizvođače, u ovom slučaju višegodišnji zasadi koji proizvode poštujući dobru poljoprivrednu praksu koja se odnosi na zaštitu i vode knjigu evidencije o upotrebi pesticida.

Iz ovih a i drugih razloga ova mjera će se primijeniti kod višegodišnjih zasada i ukoliko se pokaže njena uspješnost proširiti i na ostale poljoprivredne kulture.

Podrška se daje registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima sa područja opštine Tuzi koja gaje višegodišnje zasade i to do 50% utrošenih sredstava za kupovinu pesticida za zaštitu bilja kao i kupovine zaštitne opreme.

Ostali detalji i kriterijumi će biti definisani Javnim pozivom koji će biti blagovremeno objavljen od strane resornog sekretarijata.

Namjena i cilj:

Namjena I cilj realizacije ove mjere je stimulacija proizvođača višegodišnjih zasada da vode knjige evidencije o upotrebi pesticida kao i primjene dobre poljoprivredne prakse a sve sa ciljem proizvodnje zdrave i bezbedne hrane.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Podrška se odnosi na obavezno uvođenje knjige za upotrebu pesticida i zaštitne opreme za proizvođače.

Osnovni kriterijumi za podršku su: da su poljoprivredni proizvođači registrovani, da imaju

licencu za upotrebu sredstava za zaštitu bilja i da vode knjigu evidencije za upotrebu pesticida..
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Osnova za obračun i isplatu podrške su računi o kupovini sredstava za zaštitu višegodišnjih zasada, knjiga evidencije i posjedovanje zaštitne opreme. Aktivnosti za realizaciju ove mjere: - objava Javnog poziva; - prikupljanje dokumentacije; - verifikacija dokumentacije - terenska kontrola i - uplata sredstava na žiro račun korisnicima. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po jednom zahtjevu.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Vođenje knjige evidencije o upotrebi pesticida od strane vinogradara i ostalih višegodišnjih kultura, korišćenje zaštitne opreme kao i korišćenje pesticida namijenjenih za višegodišnje zasade
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za višegodišnje kulture koji iskažu interesovanje za poštovanje mjera dobre poljoprivredne prakse i pravila tokom upotrebe sredstava za zaštitu bilja.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 13.000,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva koja gaje višegodišnje zasade I poštuju dobru poljoprivrednu praksu
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. Godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 8: Podrška korišćenju planinskih pašnjaka
<i>Opis mjere:</i> U opštini Tuzi se planinski pašnjaci tradicionalno koriste putem ekstenzivnog gajenja stoke (goveda, ovaca i koza) koji je veoma prisutan u našim farmama. Ovaj način gajenja stoke se uglavnom koristi za proizvodnju mlijeka, mliječnih proizvoda i mesa. Farmeri izdižu na katune u proljeće i borave na katunima tokom cijelog ljeta. Izdizanje na katune i napasanje stoke po planinskim pašnjacima posebno doprinosi očuvanju bogatstva biodiverziteta (specifična flora i fauna, korišćenje prilagođenih lokalnih rasa), a takođe ima i poseban ekonomski značaj. Ovaj sistem gajenja stoke omogućava proizvodnju tradicionalnih proizvoda (različite vrste sireva, skorup i druge mliječne proizvode, jagnjeće i druge vrste mesa) koji imaju važnu ulogu u nacionalnoj kuhinji. Prema raspoloživim podacima, u opštini Tuzi (katuni gdje izdižu farmeri iz opštine Tuzi) postoji desetak katuna od kojih je pet aktivnih gdje farmer izdižu svake godine sa svojom stokom. Nekoliko seoskih domaćinstava i danas praktikuje ovaj sistem gajenja stoke. Prednosti izdiga na katune se odnosi na smanjenje troškova hrane za domaće životinje, pozitivan uticaj čistog vazduha, sunca, kretanja i kontakta koji ostvaruju životinje na paši, pozitivan uticaj pašnjaka na priplodne životinje, smanjena potreba za radnom snagom i što je najvažnije očuvanje stočnog fonda. Osim gore navedenih prednosti koje pašnjak pruža domaćim životinjama (prije svega preživarima), postoji i uzajamna korelacija, pa tako, izdig životinja na katune povoljno djeluje na pašnjake na način da sprečava eroziju zemljišta, povećava biodiverzitet pašnjaka i smanjuje

invaziju korovske flore i otrovnih biljaka. Očuvanje planinskih pašnjaka i katunskog načina stočarenja veoma je važno i sa stanovišta očuvanja prirodne i kulturne baštine. Prednosti izdiga na katune predstavljaju dovoljne i valjane razloge da se ova mjera kroz agrobudžet podrži. Ova mjera bi se realizovala kroz podršku po uslovnom grlu stoke koje napasaju katunske pašnjake. Direktna podrška po uslovnom grlu stoke koja se izdiže na katune i koristi planinsku pašu može stimulirati poljoprivredna gazdinstva da sačuvaju i dalje razvijaju ekstenzivni sistem gajenja stoke.
<i>Namjena i cilj:</i> Namjena realizacije ove mjere je stimuliranje poljoprivrednih gazdinstava da sačuvaju ekstenzivni sistem gajenja stoke i tradicionalni način proizvodnja hrane. Jedan od prioritetnih ciljeva realizacije ove mjere je sačuvanje stočnog fonda koji je u našoj opštini i šire godinama unazad u padu, smanjenje troškova hrane i očuvanje biodiverziteta.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Poljoprivredni proizvođač će nakon dostave zahtjeva za podršku kao i potvrde o kretanju stoke dobiti podršku koja će biti u korelaciji sa raspoloživim sredstvima za ovu mjeru. <i>Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru su sledeće:</i> - objava Javnog poziva; - prijem zahtjeva i potrebne dokumentacije; - terenska kontrola; - obrada zahtjeva; - isplata premija na žiro račun podnosioca zahtjeva. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po jednom uslovnom grlu.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Podrška za sva poljoprivredna gazdinstva koja izdižu na katune i uzimaju stoku na mljekarinu. Prema našim podacima u opštini Tuzi desetak gazdinstava izdižu na katune.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za desetak farmara koja izdižu na katune i tjeraju drugu stoku sa područja opštine Tuzi na mljekarinu. Ovaj način podrške će doprinijeti daljem interesovanju farmara da izdižu na katune, što je sa stanovišta lokalne uprave opšti interes.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 3.500,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači koji redovno izdižu na katune i uzimaju stoku na mljekarinu.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. Godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Ostale usluge

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 9 : Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede
<i>Opis mjere:</i> Karakteristika poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi je da tržištu nudi veoma raznovrsnu paletu proizvoda. Potrošači ovih proizvoda često nemaju informaciju gdje mogu kupiti iste, dok sa druge strane mali proizvođači nemaju mogućnosti da samostalno promovišu svoje

proizvode. Stoga je potrebno pružati podršku za promociji i marketing proizvoda i usmjeriti aktivnosti na što obimnijem organizovanju manifestacija kao što su: Vinski kutak/druženje sa vinom, Medena magija, Expo Triesh kao i podrška našim proizvođačima za učešće na lokalnim i regionalnim sajmovima i sl.
<i>Namjena i cilj:</i> Namjena realizacije ove mjere je stvaranje uslova za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom kao i poboljšanje uslova življenja i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima. Cilj mjere je promocija što većeg broja poljoprivrednih proizvoda, održavanje prirodnih resursa i zaustavljanje negativnih demografskih trendova, rast prinosa i poboljšanje kvaliteta proizvoda kao i veći broj poljoprivrednih osiguranika.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Mjera promocije poljoprivredne proizvodnje se sprovodi kroz organizovanje sajмова poljoprivrede, manifestacija i učešća na lokalnim sajmovima i šire u regionu. <i>Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru su sledeće:</i> - upoznavanje javnosti sa održavanjem manifestacije kroz javno objavljivanje; - organizovanje sajma poljoprivrede; - edukacija poljoprivrednih proizvođača - isplate sredstava angažovanih u organizaciji sajma. Troškovi za sajmove i manifestacije neće biti veći od planiranih, tj. organizovaće se manifestacije u okviru planiranog i moguće.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Organizovanje poljoprivrednih proizvođača da svoje proizvode izlože na jednom mjestu koje će biti posjećeno od strane trgovaca, preduzetnika, predstavnika državnih organa i dr.
<i>Izlazni indikatori:</i> Promocija i marketing poljoprivredne proizvodnje sa tendencijom porasta u tradicionalnu manifestaciju sa kojom će biti upoznata javnost u Crnoj Gori i šire u region kao i mogućnost plasmana proizvoda na regionalnom tržištu.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 7.000 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi kao i ostali zainteresovani.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarist za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

OBLAST: Zdravstvena zaštita stanovništva
STRATEŠKI CILJ: Prevencija za zaštitu životne sredine i zdravlja
Prioritet 10: Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
<i>Opis projekta:</i> Suzbijanje organizama koji mogu biti prenosioci zaraznih bolesti, njihovi rezervoari, izazvati alergijske reakcije, imati toksično djelovanje ili su na drugi način štetni po čovjeka i životnu sredinu je jedan od prioritetnih ciljeva. Zbog aktuelne i upozoravajuće epidemiološke situacije u svijetu proteklih godina po pitanju obolijevanja od grupe zaraznih bolesti koje prenose vektori (kod nas su registrovani slučajevi zapadnonilske groznice, lajšmanijaze, importovani slučajevi malarije, ZIKA i Covid-19 virusi, i drugih bolesti ove grupe) veliki značaj u suzbijanju vektorskih bolesti imaju pravovremena sistemska dezinsekcija i deratizacija. Prenosiva bolest “kvrgave kože” kod životinja je u prethodnom periodu izazvala velike štete poljoprivrednicima

a proširila se preko komaraca, što je uzrokovalo potrošnju značajnog novčanih sredstava za sanaciju štete i nadoknadu pogođenim domaćinstvima. Da bi se prenošenje zaraznih bolesti prekinuo, neophodno je sprovesti adekvatne preventivne mjere zaštite, kao što su dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija. Održiv razvoj i ublažavanje uticaja prirodnih hazarda u oblasti zaštite ljudi i oblasti poljoprivrede (zdravlja domaćih životinja i biljnih kultura), između ostalog, podrazumijeva i regulaciju populacije štetnih mikroorganizama, insekata i glodara koji mogu biti uzročnici prenošenja zaraznih bolesti kako na ljude tako i na domaće životinje. Podrška se daje za preventivnu dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju na svim naseljima na području opštine Tuzi za terensko i tehničko sprovođenje ovih mjera, a po nalogu, naredbi ili zahtjevu inspekcijskih državnih organa, shodno zakonu.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Preventivnu deratizaciju i larvicidni tretman uništavanja komaraca kako larvi, tako i odraslih formi može vršiti isključivo pravno lice koje ima ovlaštenje i sertifikat za ovu vrstu poslova, obučen kadar i odgovarajuću opremu i sredstva za rad, a nakon dostavljanja Ponude i potpisivanja ugovora sa predstavnikom opštine o ovoj vrsti usluge. Cilj sprovođenja ove mjere je ublažavanje uticaja prirodnih hazarda, povećan nivo zaštite zdravlja ljudi i domaćih životinja od prenosivih bolesti, regulacija štetnih mikroorganizama, insekata i glodara, zaštita biodiverziteta i održiv razvoj poljoprivrede. Obaveze izvođača posla i nalogodavca biće bliže definisani kroz Ugovor potpisan od obe strane.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Nakon dostavljanja naredbe, naloga ili zahtjeva inspekcijskog državnog organa ili drugi zahtjev u zavisnosti od realne i objektivne potrebe pristupit će se realizaciji mjere. - objava tendera; - izbor izvođača poslova; - rješenje o formiranju nadzornog tijela za praćenje realizacije mjere; - realizacija mjere; - podnošenje izvještaja od strane nadzornog organa i - uplata sredstava na žiro račun izvršioca posla.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Sprovedene preventivne mjere zaštite će uticati na smanjenje broja uzročnika prenosioca bolesti što će uticati na manji obim ili potpuni izostanak pojave zaraznih bolesti koje prenose vektori.
<i>Izlazni indikatori:</i> Preventivna zaštita životne sredine i zdravlja ljudi.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 12.500,00 EUR , Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Učenici osnovnih škola i stanovnici opštine.
<i>Implementacija i period implementacije</i> Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2025. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi , Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Në bazë të nenit 59 të Ligjit mbi vetëqeverisjen lokale („Fleta zyrtare e MZ”, nr. 02/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), nenit 20 paragrafin 1 të Ligjit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi” nr. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 dhe 51/17), dhe në lidhje me nenin 99 paragrafin 1 pikën 18 të Statutit të Komunës së Tuzit (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi – dispozitat komunale”, nr. 24/10, 05/20, 51/22 dhe 55/22), si dhe nenin 3 paragrafin 2, 3, dhe 4 të Vendimit për nxitje dhe investime në zhvillimin e bujqësisë në Komunën e Tuzit (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi – dispozitat komunale”, nr. 20/23), Kryetari i komunës së Tuzit, ka sjellë

PROGRAMIN E MASAVE

për realizimin e mjeteve për zhvillimin e prodhimit bujqësor në Komunën e Tuzit për vitin 2025 - Agrobuxheti

PJESA E PËRGJITHSHME

Neni 1

Ky program masash përcakton masat e politikës bujqësore për nxitjen e bujqësisë në vitin 2025 (në tekstin e mëtejme programi), përmes subvencioneve për prodhimin dhe ofrimin e shërbimeve.

Neni 2

Mjetet e parashikuara nga ky program janë të përcaktuara nga Buxheti i Komunës së Tuzit për vitin 2025 dhe arrijnë shumën 608,500.00 euro.

II SHPËRNDARJA E FONDEVE

Neni 3

Mjetet nga pjesa e përgjithshme e këtij programi janë ndarë sipas masave stimuluese, Buxhetit Bujqësor për vitin 2025 dhe të njëjtat janë zhvilluar dhe janë pjesë përbërëse e programit, përkatësisht:

	Prodhimtaria bujqësore dhe zhvillimi rural	589.000,00
1.	Pagesa direkte për njësi të sipërfaqes	300.000,00
2.	Pagesa direkte për kokë bagëtie	80.000,00
3.	Mbështetje për zhvillimin e prodhimit të qumështit në treg	155.000.00
4.	Mbështetje zhvillimit të bletarisë	30.000.00
5.	Mbështetje për korijen e drithrave	4.000.00
6.	Participim në pagesën e kontributeve të prodhuesve bujqësor	3.500.00
7.	Përkrahja e programit të mbrojtjes së bimëve	13.000.00
8.	Përkrahje shfrytëzimit të kullosave të bjeshkëve	3.500,00
	Sherbime të tjera	19.500,00
9	Promovimi i prodhimeve bujqësore dhe bujqësisë	7.000,00
10	Dezinfektimi, dezinfektimi dhe deratizimi	12.500,00

DISPOZITA TË TJERA

Neni 4

Kryetari i Komunës, në rast nevoje, me propozim të Sekretariatit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, mund të nxjerrë Vendim për masat stimuluese që nuk janë të parapara me këtë Program.

Neni 5

Kërkesat që nuk paraqiten brenda afateve të parashikuara nga ky Program do të refuzohen.

Neni 6

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural dhe Sekretariati për Financa janë përgjegjës për zbatimin e Programit. Detyrimet ndaj përdoruesve të Programit do të kryhen sipas dinamikës së përcaktuar me planin e shpenzimeve buxhetore për vitin 2025, të miratuar nga Sekretariati i Financave të Komunës Tuzi dhe jo më vonë se fundi i vitit kalendarik sipas vendimeve të marra për gjysmën e parë të vitit, pra deri në fund të shkurtit të vitit pasardhës për vendimet që kanë kaluar në fund të vitit aktual.

Neni 7

Shpenzimet e paraqitura nga masat individuale përfaqësojnë vlerat e parashikuara. Gjatë zbatimit të Programit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural mund të ndryshojë qëllimin e përdorimit të mjeteve dhe t'i ridrejtojë ato nga një masë për të cilën ka pasur interesim të pamjaftueshëm në një masë tjetër ku interesi është më i madh se shumica e parashikuar.

Neni 8

Ky Program do të hyjë në fuqi në ditën e tetë nga data e publikimit në "Fletën Zyrtare të Malit të Zi - Dispozitat Komunale", ndërsa do të zbatohet prej me 1 janar të vitit 2025.

Numër: 01-307/25-3175/2

Tuz, 09.06.2025

KOMUNA E TUZIT

KRYETARI,

Lindon Gjellaj

Arsyetim

Baza ligjore për sjelljen e Programit të masave për realizimin e mjeteve të ndara për zhvillimin e prodhimit bujqësor në Komunën e Tuzit për vitin 2024 - Agrobuxheti gjendet në nenin 20 paragrafi 1 të Ligjit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural ("Fleta Zyrtare e Malit të Zi" nr. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 dhe 51/17), dhe në lidhje me nenin 24 paragrafi 1 pika 22 të Statutit të Komunës së Tuzit ("Fleta Zyrtare e Malit të Zi – Dispozitat komunale", nr. 24/10, 05/20), si dhe neni 3, paragrafi 2, 3, dhe 4 i Vendimit për stimulim dhe investim në zhvillimin e bujqësisë në Komunën e Tuzit ("Fleta Zyrtare e Malit të Zi – Dispozitat komunale", nr. 020/23 prej më 27.04.2023).

Ky program masash përcakton masat e politikës bujqësore për nxitjen e bujqësisë në vitin 2024 (në tekstin e mëtejshme programi), përmes subvencioneve për prodhimin dhe ofrimin e shërbimeve. Mjetet e siguruar nga ky program janë ndarë nga Buxheti i Komunës së Tuzit për vitin 2024 dhe kapin shumën prej 608.500,00 euro.

Mjetet nga pjesa e përgjithshme e këtij programi janë ndarë sipas masave stimuluese, Agrobuxheti për vitin 2025, dhe të njëjtat janë përpunuar dhe janë pjesë përbërëse e programit, përkatësisht: Subvencionet për mbështetjen e prodhuesve bujqësorë, mbështetje zhvillimit të prodhimit të qumështit të tregut, pagesa direkte për kokë bagëtie, Mbështetje për korrjen e drithërave, Mbështetja për bletarë, Mbështetje në pagesën e kontributeve bujqësore, Përkrahja për mbrojtje të bimëve , mbështetja për shfrytëzimit të kullosave të bjeshkëve. Shërbime të tjera, Promovimi i produkteve bujqësore dhe bujqësia , Dezinfektimi, dezinfektimi dhe kontrolli i dëmtuesve.

Prodhimtaria bujqesore dhe zhvillimi rural

FUSHA: Prodhimtaria bujqesore dhe zhvillimi rural

QELLIMI STRATEGJIK 1: Pagesa direkte e amvisërive bujqësore

Prioriteti 1 Pagesat direkte për njësi të sipërfaqes

Përshkrimi i projektit:

Prodhimtaria bimore është dega kryesore e bujqësisë në Komunën e Tuzit. Në prodhimtarinë bimore, më i zakonshmi është prodhimi i perimeve në mjedise të brendshme (rreth 32 ha) dhe të jashtme, e ndjekur nga vreshtaria, në sipërfaqe më të vogla frutikultura, bujqësia në arë (veçanërisht prodhimi i patates dhe grurit) dhe vitet e fundit është zgjeruar edhe kultivimi i ullirit, si dhe i bimëve dekorative dhe aromatike. Vitet e fundit, toka e punueshme ka ardhur në rënie (në vitin 2023 ishte mbi 1000 ha, ndërsa në vitin 2024 kishte 840 ha tokë arë), veçanërisht në perime, gjë që është shqetësuese dhe paraqet sfidë për administratën për të ndaluar trendin rënës, dhe masa e propozuar është një rrugëdalje.

Kjo masë zbatohet nëpërmjet mbështetjes së prodhimit për njësi sipërfaqe (ha) tokë arë, d.m.th. sipërfaqet e kultivuara nën mbjellje shumëvjeçare, bimë zbukuruese dhe aromatike, ose perime dhe kultura fushore.

Destinimi dhe qëllimi i projektit:

Mbështetja për njësi të produktit zbatohet për patatet dhe shalqinjte, ndërsa mbështetja për njësi të sipërfaqes relizohet për të gjithë tokën e punueshme ose tokën e punueshme nën kultura shumëvjeçare, bimë shëruese dhe aromatike, ose perime. Mbështetja zbatohet për prodhuesit bujqësorë të regjistruar që kanë një vendbanim dhe kryejnë aktivitetet e tyre në komunën e Tuzit.

Qëllimi i ndërmarrjes së një mase të tillë është rritja e konkurrueshmërisë, rritja e të ardhurave të fermave bujqësore, harmonizimi i inputeve të prodhimit dhe çmimeve të tregut, etj.

Procedura e realizimit dhe aktivitetet:

a) Komponenti I - i referohet mbështetjes për kg shalqi dhe patate të destinuara për eksport, jo më shumë se 0.10 euro.

b) Komponenti II - i referohet mbështetjes deri në 400 euro për hektar tokë të punueshme, d.m.th. sipërfaqen nën kultura shumëvjeçare, bimë shëruese dhe aromatike, perime dhe kultura

fushe përveç patateve she shalqirit. Toka e punueshme është tokë e punueshme me kultura bujqësore, në natyrë, në serra dhe nën kultura shumëvjeçare. Mbështetja për prodhuesin bujqësor për dy hektarët e parë do të jetë deri në 400 euro, ndërsa për çdo hektar pasues shuma e mbështetjes do të jetë deri në 300 euro/ha. Shuma maksimale e mbështetjes për fermë bujqësore do të jetë e kufizuar në 6,000.00 €. Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë: - publikimi i Thirrjes Publike; - marrja e aplikimeve dhe dokumentacionit të nevojshëm; - kontrolli në terren; - përpunimi i aplikimeve; - pagesa e primeve në llogarinë bankare të aplikantit. Funksionet bujqësore për shalqi dhe patate mund të aplikojnë vetëm për një nga komponentët e listuar. Detajet në lidhje me procedurën e zbatimit, kriteret, datën e aplikimit dhe informacione të tjera të nevojshme do të përshkruhen në detaje në Thirrjen Publike të cilën sekretariati përkatës do ta publikojë në kohën e duhur. Nëse shuma totale e kërkesës për pagesë mbështetëse tejkalon shumën e planifikuar në buxhet, pagesat për njësi për ha zvogëlohen në mënyrë proporcionale.
<i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i> Mbështetje amvisërive bujqësore dhe rritja e të ardhurave.
<i>Indikatorët dalës:</i> Mbështetje për rreth 250 prodhues bujqësor.
<i>Pala përgjegjëse:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 300.000,00€, Komuna e Tuzit
<i>Grupet e synuara /përdoruesit:</i> Njësitë bujqësore të regjistruara në fushën e prodhimit blegtoral dhe persona të tjerë juridik nga fusha e bujqësisë
<i>Implementimi dhe periudha e implementimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, viti 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK 1: Mbështetja dhe avancimi i prodhimtarisë së fermave
Prioriteti 2 Pagesa direkte për kokë të bagetise

Përshkrimi i projektit:

Sektori i blegtorisë është shumë i rëndësishëm për zhvillimin e zonës sonë dhe për shkak të konfiguracionit të terrenit, blegtoria përfaqëson degën më të rëndësishme të saj. Megjithatë, ky sektor nuk është mjaft i zhvilluar në vendin tonë. Moszhvillimi i blegtorisë, dhe rrjedhimisht i sektorit të qumështit, kushtëzohet kryesisht nga fermtat e fragmentuara dhe metoda tradicionale, ekstensive e prodhimit dhe shfrytëzimi i pamjaftueshëm i burimeve natyrore në dispozicion. Blegtoria bën të mundur shfrytëzimin e zonave më pak produktive (kullotat dhe livadhet), të cilat janë dominuese në pjesën rurale të komunës sonë. Sipas të dhënave që disponojmë në zonën e komunës së Tuzit, janë rreth 250 ferma bujqësore që merren me prodhimtarinë blegtorale, në të cilat rriten rreth 1050 gjedhe, 3300 dele dhe 750 dhi. Në këto ferma rriten rreth 110 krerë gjedhë, lopë, 50 dele dhe rreth 180 dhi, qumështi i të cilave përpunohet në industrinë vendase.

Zbatimi i kësaj mase vendos, për aq sa është e mundur, një ekuilibër të popullsisë midis zonave rurale dhe urbane, krijon kushte që fuqia punëtore të mbetet në zonat rurale dhe redukton tendencën demografike negative. Kjo masë zbatohet përmes mbështetjes për blegtorinë për krerë (gjedhë, dele, dhi, derra dhe pula) si dhe një prim shtesë për fermtat që kanë prodhim vendas të djathit. Premia shtesë i referohet mbështetjes për kokë bagëti për fermtat që përpunojnë qumështin e papërpunuar në produkte qumështi, d.m.th. djathë shtëpi

Qëllimi i projektit:

Masa e propozuar kontribuon në zgjerimin e blegtorisë, ndryshime në përbërjen e racave, gjë që çon në rritjen e peshës së racave prodhuese, si dhe në rritjen e të ardhurave për fermë. Mbështetja vlen për të gjitha njësitë bujqësore të regjistruara në zonën e komunës së Tuzit që merren me blegtori. Detaje në lidhje me kriteret, procedurat mbështetëse të zbatimit, datat, etj. do të përcaktohet në mënyrë të detajuar në një Thirrje Publike që sekretariati përkatës do ta publikojë në kohën e duhur.

Procedura e realizimit dhe aktivitetet:

Mbështetja për forcimin e blegtorisë përfshin:

- premitë për kokë për lopët dhe mëshqerrat e mbarështimit;
- premitë për kokë për dhentë dhe dhitë;
- premitë për rritjen e derrave
- premitë për rritjen e pulave vezore

-primet për kokë bagëti, qumështi i të cilave përpunohet në industrinë vendase dhe nën kontrollin e ministrisë përkatëse.

a) premitë për lopët dhe mëshqerrat e mbarështimit - të gjitha fermtat që rrisin tre ose më shumë krerë bagëti kanë të drejtë për mbështetje, për çdo krerë. Kriteri quhet i pëmrubshur nëse amvisëria mban atë numër të kokëve të bagëtive minimum 7 muaj dhe bartësi i ambisrisë ka vendqëndrimin në Komunën e Tuzit.

Premia bazë për kokë për lopët dhe mëshqerrat e mbarështimit është deri në 50 € për kokë.

b) Premitë për mbarështimin e deleve dhe dhive - fermtat që mbarështojnë 10 ose më shumë dele dhe/ose më shumë se 10 dhi në një tufë kanë të drejtë për mbështetje. Pagesa është për kokë. Kriteri plotësohet nëse ferma e ka vendbanimin në Komunën e Tuzit dhe amvisëria mban atë numër të kafshëve shtatë muaj.

Premia bazë për kokë për delet dhe dhitë e mbarështuara është deri në 5€.

c) Premitë për mbarështimin e derrit është deri në 20 € për krerë, premia realizohet për çdo krerë, ndërsa numri minimal i derrave që duhet të mbajnë është 2.

d) Premit për mbarështimin e pulave vezore, shuma e premisë është deri në 0,5 € për pulë, ndërsa minimumi i parashikuar është 100 pula për fermë.

e) Dodatna premija se odnosi na podršku po grlu stoke čije se mlijeko prerađuje u domaćinstvu a iznosiće do 75€ za krave dok će za ovce i koze iznositi do 10 eura po grlu.

Aktivitetet që kanë të bëjnë me këtë masë janë:

- publikimi i Thirrjes Publike; - pranimi i dokumentacionit dhe plotësimi i formularinit - kontrolla e terenit - kompletimi dhe përpunimi i dokumentacionit; - pagesa e premive në xhirollogarinë e eparashtruesit të kërkesës. Detajet tjera në lidhje me realizimin e përkrahjes do të specifikohen me thirrje publike
<i>Rezultati i projektit (rezultati i pritsbëm):</i> Mbështetja e amvisërive bujqësore të cilat jetojnë në territorin e komunës së Tuzit.
<i>Treguesit e daljes:</i> Shfrytësuesit e kësaj mase janë amvisëritë bujqësore të regjistruar në Komunën e Tuzit.
<i>Pala përgjegjëse:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 80.000,00 euro- Komuna Tuzi
<i>Grupet e synuar /përdoruesit:</i> Njësitë bujqësore të regjistruara në fushën e blegtorisë.
<i>Implementimi dhe periudha e implementimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, viti 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit
Prioriteti 3 Mbështetja e zhvillimit të prodhimit të qumështit të tregut
<i>Përshkrimi i projektit:</i> Prodhimi i përgjithshëm i qumështit në komunën e Tuzit është rreth 1.700.000 litra qumësht të grumbulluar në vit, që paraqet një potencial të madh për zhvillimin e blegtorisë, veçanërisht në pjesën rurale të komunës. Një pjesë më e vogël e qumështit të papërpunuar përdoret për përpunim në fermat bujqësore, nga të cilat djathi prodhohet kryesisht për tregun vendas, nevojat e veta apo shitjen në “pragun e shtëpisë”. Në sistemin e blerjes së qumështit të papërpunuar në Komunën e Tuzit janë rreth 250 koperanta. Mbështetja u jepet prodhuesve që dorëzojnë qumësht në objektet e miratuara të përpunimit të qumështit (qumështore/bulmetore) dhe që janë të regjistruar në Regjistrin Qendror. Mbështetja në formën e premisë të sasisë është 0,10 € për litër qumësht të grumbulluar. Rritja e konkurrencës së sektorit të qumështit përmes mbështetjes direkte ndaj prodhuesve mund të përmirësojë ndjeshëm zhvillimin e prodhimit të qumështit në treg dhe përshtatjen e tij me standardet dhe të rrisë prodhimin total të kësaj lënde të parë shumë të rëndësishme.
<i>Qëllimi dhe qëllimi i projektit:</i> Krijimi i kushteve për tu marrë me prodhimtarinë blegtoje, rritja e fondit të kafshëve dhe prodhimit të papërpunueme. Qëllimi i marrjes së një mase të tillë është rritja e çmimit të qumështit të papërpunuar për litër dhe ndikimi në të ardhurat e amvisërive bujqësore.
<i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i> Listat e prodhuesve me të dhënat mbi sasi të qumështit të dorëzuar të cilat i fiton komuna nga ana e ministritë përkatëse, janë bazë për përllogaritje dhe pagesë të premive. Ministria përkatëse dhe komuna, paraprakisht nënshkruajnë kontratë bashkëpunimi ku definojnë qartë punët dhe obligime të dyja palëve. Pagesa e premive bëhet direkt në Xhiro

llogarinë e prodhuesit bujqësor. Aktivitetet e kësaj mase: - nënshkrimi i kontratës - lista e Ministrisë me sasitë e qumshitit - kompletimi i dokumentacionit dhe përlllogaritja -sillja e vendimit për pagesën e mjeteve në nivel mujor - pagesa e mjeteve Mbështetja vlen për ekonomitë bujqësore që janë në listën mujore të ministrisë përkatëse, të cilat sekretariati i merr dhe në bazë të saj paguan primet për litër qumësht të papërpunuar.
<i>Rezultati i projektit (rezultati i pritsbëm):</i> Ruajtja e fondit të kafshëve, rritja e sasisë së prodhimit të qumështit të papërpunuar, rritja e të ardhurave për amvisëri bujqësore dhe ndikimi i përgjithshëm në zhvillimin e prodhimitarisë bujqësore.
<i>Treguesit e daljes:</i> Mbështetje për të gjitha amvisëritë bujqësore të cilat rrisin këto bagëti dhe rritja e të ardhurave
<i>Pala përgjegjëse:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për bujqësi dhe zhvillim rural
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 155.000.00 EUR, Komuna e Tuzit
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhues bujqësor të regjistruar nga zona e Komunës së Tuzit
<i>Periudha e zbatimit dhe implementimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Prodhimtari bujqësore dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit
Prioritetet 4: Mbështetje për përmirësimin e bletarisë
<i>Përshkrimi i masës:</i> Bletaria ka një traditë të gjatë dhe të pasur në komunën e Tuzit. Sipërfaqet e mëdha me livadhe dhe kullota natyrore, një zonë me florë të pasur dhe bimë mjalti kontribuan në zhvillimin e kësaj dege ekonomike. Mjalti është produkti kryesor, por vlera ekonomike e produkteve të bletarisë mund të ishte shumë më e lartë nëse gama e produkteve do të zgjerohej me prodhimin e qumështi i mbretëreshës, propolis, polen, etj. Numri i përgjithshëm i koshereve në pronësi të bletarëve të lidhur është 2900. Aktualisht, shoqata e bletarëve “Bletari” ka 58 anëtarë. Prodhimi vjetor i mjaltit në komunën e Tuzit llogaritet në rreth 24.000 kg. Ky është një potencial shumë domethënës që duhet ruajtur dhe përdorur në mënyrë të zgjuar për të realizuar mundësitë për krijimin e tregjeve të reja si dhe për të arritur një çmim më të lartë të mjaltit për produktet e bletëve. Mbështetja ofrohet në formën e një subvencioni prej 10 € për koshere për prodhuesit e mjaltit që posedojnë 3 ose më shumë koshere. Detaje në lidhje me kriteret, afatet, procedurat, etj. do të përcaktohet në mënyrë të detajuar në një Thirrje Publike që sekretariati përkatës do ta publikojë në kohën e duhur.
<i>Qëllimi dhe objektivi:</i> Përmirësimi i konkurrencës në prodhimin e mjaltit dhe produkteve të tjera të bletëve Ruajtja e cilësisë dhe përmirësimi i shëndetit të produkteve të bletëve Ngritja e njohurive profesionale dhe trajnimi i bletarëve Krijimi i kushteve për bletarinë, të gjitha me qëllim të përmirësimit të cilësisë dhe rritjes së konkurrueshmërisë së mjaltit dhe produkteve të tjera të bletëve.
<i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i> Të drejtë për mbështetje kanë bletarët nga territori i komunës së Tuzit, të cilët kanë të paktën tre ose më shumë koloni bletësh.

Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë: - publikimi i një thirrjeje publike, - marrja e dokumentacionit, - kontrolli në terren, - përpunimi i dokumentacionit, - pagesën e fondeve në llogarinë bankare të aplikantit. Nëse shuma totale e kërkesave për mbështetje tejkalon fondet e planifikuara për këtë masë në baza vjetore, pagesat për njësi reduktohen proporcionalisht.
<i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i> Mbështetje proporcionale për të gjithë aplikantët nga zona e komunës së Tuzit të cilët i plotësojnë kushtet e përcaktuara me Thirrjen Publike për Mbështetje dhe të cilët kanë dorëzuar dokumentacionin e kërkuar me kohë. Përmirësimi i prodhimit të mjaltit dhe produkteve të tjera të bletëve në përputhje me praktikën e mira bujqësore.
Treguesit e daljes: Mbështetje për të gjithë prodhuesit e mjaltit dhe produkteve të bletës si dhe anëtarëve të shoqatës së bletarive "Bletari" nga zona e komunës së Tuzit, bletaria dhe përmirësimi i prodhimit.
<i>Pala përgjegjëse:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 30 000.00 euro Komuna Tuzi
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Bletarët, anëtarë të shoqatës së bletarëve nga zona e Komunës së Tuzit.
<i>Periudha e zbatimit dhe implementimi:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

FUSHA: Prodhimi bujqësor dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit
Prioriteti 5 Mbështetje për korrijen e drithërave të imta dhe drithërave në përgjithësi
Përshkrimi i masës: Agrikultura është dega kryesore e prodhimit bimor dhe ka për detyrë bazë të sigurojë rendimente sa më të larta të bimëve të kultivuara duke arritur cilësinë maksimale të mundshme të produktit. Rritja e agrikulturave kërkon sipërfaqe të mëdha, gjë që nuk është karakteristike për fermat tona. Në kushtet tona, prodhimi i agrikulturave është shumë i shtrenjtë dhe rendimentet nuk janë në nivele të lakmueshme. Megjithatë, duke u nisur nga fakti se drithi dhe misri janë kultura shumë të rëndësishme nga aspekti i aktivitetit biologjik të tokës, është shumë e rëndësishme të mbështetet prodhimi i tyre. Me lërim, mbetjet bimore përfshihen në procesin e qarkullimit të lëndës organike në tokë, stimulohet aktiviteti biologjik i tokës, gjë që ndikon pozitivisht në strukturën e ujitjes dhe ajërrosjes, dhe vetisë termike të tokës, dhe në tokën e rëndë, mbetjet organike përmirësojnë kullimin e brendshëm në shtresën në të cilën janë futur. Prandaj, fondet e planifikuara i referohen mbështetjes për korrijen e drithërave të imta dhe misrit, të cilat ndikojnë në uljen e kostove të prodhimit të këtyre kulturave dhe rentabilitetin e prodhimit të tyre. Ofrohet mbështetje për prodhuesit dhe pagesat bëhen direkt në xhiro llogarinë.
<i>Destinimi dhe qëllimi i projektit:</i> Krijimi i kushteve për rritjen e agri kulturave në sipërfaqet sa më të mëdha të mundshme për të krijuar kushtet për rritjen e tyre në sipërfaqe më të mëdha. Qëllimi i ndërmarrjes së një mase të tillë është ulja e kostove të prodhimit në lidhje me korrijen e këtyre kulturave.
Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:

Baza për llogaritjen dhe pagesën e mbështetjes për korrijen e drithërave të imta dhe misrit përfaqësohet nga Vendimi për mbështetjen e korrijes dhe misrit për vitin aktual. Për llogaritja e pagesës bëhet pas të dhënave të dorëzuara nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural për sipërfaqet e mbjella, të dhëna për mbështetje për pagesat direkte në prodhimin bimor dhe fletëpagesat për sipërfaqet e korrura të lëshuara nga subjektet që kryejnë korrije. Pagesa bëhet direkt te prodhuesit bujqësorë në xhiro llogarinë. Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë: - mbledhja e të dhënave për sipërfaqet e mbjella; - dalja në terren; - marrjen e vendimit për mbështetjen e të korrave të drithërave të imta dhe misrit; - plotësimi i dokumentacionit dhe llogaritja dhe - pagesa e mjeteve Nëse shuma totale e kërkesës për pagesa mbështetëse tejkalon fondet e buxhetuara, pagesat për njësi për ha zvogëlohen proporcionalisht. Thirrja publike, e cila do të publikohet në kohën e duhur nga sekretariati përkatës, do të përcaktojë në mënyrë të detajuar kriteret, afatet, dokumentacionin e kërkuar etj.
<i>Rezultati i projektit (rezultati i pritshëm):</i> Ulja e kostove dhe stimulimi i prodhimit të drithërave të imta dhe misrit.
Treguesit e daljes: Mbështetje për korrijen e drithërave të imta në një sipërfaqe prej 70 ha, d.m.th. rreth 40 prodhues.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 4 000.00 EUR, Komuna e Tuzit
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhues bujqësor të regjistruar nga zona e Komunës së Tuzit
<i>Implementimi dhe periudha e zbatimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Prodhimi bujqësor dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK: Mbështetja e shërbimeve të përgjithshme në bujqësi
Prioriteti 6: Pjesëmarrja në pagesën e kontributeve për prodhuesit bujqësorë
<i>Përshkrimi i masës:</i> Kontributet për sigurimet shoqërore të detyrueshme në kuptim të Ligjit për kontributet për sigurimet shoqërore të detyrueshme (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi”, nr. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 40/11 - ligjet tjera 14/12, 62/13, 8/15, 22/17 dhe 42/19) janë: - kontributi për sigurimin e detyrueshëm pensional dhe invalidor; - kontributi i sigurimit të papunësisë. Sipas ligjit, përgjegjës për kontributet për sigurimin pensional dhe invalidor janë bujqit dhe personat që janë pronarë të tokave bujqësore. Përfitues të kontributeve për sigurimet shoqërore të detyrueshme janë bujqit që janë të regjistruar në Regjistrin e të Siguruarve të udhëhequr nga ministria përkatëse dhe që paguajnë rregullisht kontributet në bazë të aktvendimit të fituar. Në zonën e Komunës së Tuzit janë të regjistruara 585 njësi bujqësore, nga të cilat, sipas të dhënave të deritanishme, 50 prodhues kontribuojnë si të siguruar bujqësor. Masa e pjesëmarrjes së komunës në pagesën e kontributeve do të stimulonte dukshëm prodhuesit që të paguajnë rregullisht kontributet dhe në këtë mënyrë të fitojnë të drejtën në pension si të punësuarit në fusha të tjera.
<i>Qëllimi dhe objektivi:</i> Qëllimi i kësaj mase është të ndihmojë prodhuesit bujqësorë që të ruajnë statusin e rregullt të personave të siguruar dhe në këtë mënyrë të arrijnë të drejtën në pension.
<i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i>

Bujku i siguruar pas dorëzimit të dëshmisë (fletëpagesës) mbi kontribute të paguara do të fitojë subvencionimin prej 50% nga shuma e paguar në varësi prej mjeteve në dispozicion. Veprimtaritë që lidhen me zbatimin e kësaj mase janë: - dorëzimi i formularit me dokumentacionin e nevojshëm (aplikim për herë të parë); - <i>dorëzimi i fletëpagesave për kontributet e paguara;</i> - <i>verifikimi;</i> - <i>pagesën e mjeteve në xhiro llogarinë të të sigurve.</i>
<i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i> Ruajtja e statusit të rregullt të të sigurve si dhe nxitje për pagesën e kontributeve për buqit që nuk e kanë zgjidhur çështjen e kontributeve dhe në të ardhmen çështjen e pensionit.
<i>Treguesit e daljes:</i> Pjesëmarrja në pagesën e kontributeve për 20 persona të siguruar bujqësor (aq sa janë aktualisht) me tendencë për të rritur numrin e të interesuarve për këtë lloj mbështetje.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 3.500.00 euro Komuna Tuzi
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhuesit bujqësor të regjistruar, gjegjësisht personat e siguruar bujqësor nga zona e Komunës së Tuzit.
<i>Periudha e implementimit dhe zbatimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit
Prioriteti 7: Mbështetja e programit për mbrojtjen e bimëve
<i>Përshkrimi i masës:</i> Prodhimi bujqësor bashkëkohor shoqërohet me shfaqjen e një numri të madh të shkaktuesve të sëmundjeve dhe dëmtuesve, të cilët ulin ndjeshëm rendimentin dhe cilësinë e bimëve të kultivuara. Masat e kontrollit kimik duke përdorur pesticide janë shpesh mënyra e vetme e mundshme për t'i kontrolluar ato. Megjithatë, aplikimi i pesticideve rëndon shumë me koston e prodhimit bujqësor dhe ndot edhe mjedisin. Shumë shpesh ndodh që me gjithë aplikimin e tyre të përsëritur, efekti mungon, pra nuk arrihet mbrojtja adekuate. Arsye më të zakonshme për këtë janë koha e pamjaftueshme e spërkatjes dhe zgjedhja e papërshtatshme e preparateve. Aplikimi korrekt i pesticideve përfshin, ndër të tjera: monitorimin dhe parashikimin e organizmave të dëmshëm, përdorimin e duhur të pesticideve dhe trajtimin e duhur të pesticideve. Parashikimi në mbrojtjen e bimëve synon të reduktojë dhe racionalizojë përdorimin e pesticideve dhe të kontribuojë në ruajtjen e shëndetit të njeriut dhe mjedisit, duke përcaktuar kushtet optimale të mbrojtjes. Përdorimi i duhur i pesticideve nënkupton përdorimin në përputhje me udhëzimet për përdorim dhe informacionin në etiketë, duke përfshirë përgatitjen e masës së përshkruar, pajtueshmërinë me parimet e praktikës së mirë bujqësore, mbrojtjen integrale të bimëve, jetëgjatësinë, si dhe mbrojtjen e mjedisit dhe organizmave jo të synuar. Aplikimi jo i duhur i produkteve për mbrojtjen e bimëve mund të ndikojë negativisht në shëndetin e personit që aplikon produktet, si dhe të njerëzve dhe kafshëve në afërsi, të ndikojë negativisht në diversitetin biologjik, të ndikojë në mbetjet e tepërta të pesticideve në produkt, të ndikojë në ndotjen e ujit dhe mjedisit. Konkretisht, përdoruesit e pesticideve të cilët kanë licencë për blerjen e produkteve për mbrojtjen e bimëve kanë kaluar trajnime për përdorimin dhe përdorimin e duhur të produkteve mbrojtëse. Plani Kombëtar për Përdorimin e Qëndrueshëm të Pesticideve parashikon që çdo prodhues bujqësor që përdor produkte për mbrojtjen e bimëve është i

detyruar të mbajë një libër rekord për përdorimin e pesticideve. Plani Kombëtar për Përdorimin e Qëndrueshëm të Produkteve për Mbrojtjen e Bimëve nga viti 2021 deri në vitin 2026 është një plan që, në periudhën e ardhshme pesëvjeçare, duhet të sigurojë që efektet e dëmshme të produkteve për mbrojtjen e bimëve në shëndetin e njeriut të reduktohen në minimumin e mundshëm, dhe që ndikimi negativ në mjedis reduktohet në një nivel të pranueshëm dhe që produktet për mbrojtjen e bimëve përdoren në mënyrë të qëndrueshme. “Mbajtja e librit të evidencës është garanci për ushqimin e sigurt dhe korrekt, që të mos ketë përmbajtje të shtuar të mbetjeve të pesticideve në atë ushqim, gjë që është gjëja më interesante për konsumatorët e atij ushqimi”. Nisur nga të gjitha që u thanë më sipër, është e nevojshme të inkurajohen prodhuesit bujqësorë, në këtë rast kulturat shumëvjeçare duke respektuar praktikën e mira bujqësore që lidhen me mbrojtjen dhe të mbajnë një libër regjistrimi ose evidence për përdorimin e pesticideve. Prodhuesve të kultura shumëvjeçare u jepet mbështetje deri në 50% të mjeteve të përdorura për blerjen e pesticideve për mbrojtjen e bimëve si dhe për blerjen e pajisjeve mbrojtëse. Detajet dhe kriteret e tjera do të përcaktohen me Ftesën Publike, e cila do të publikohet në kohë nga sekretariati gjegjës.
<i>Qëllimi dhe objektivi:</i> Qëllimi dhe qëllimi i zbatimit të kësaj mase është stimulimi i prodhuesve të kulturave shumëvjeçare që të mbajnë shënime për përdorimin e pesticideve dhe aplikimin e praktikave të mira bujqësore, të gjitha me qëllim të prodhimit të ushqimit të shëndetshëm dhe të sigurt.
<i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i> Mbështetja ka të bëjë me mbajtjen e detyruar të një regjistri për përdorimin e pesticideve dhe pajisjeve mbrojtëse për prodhuesit. Kriteret bazë për mbështetje janë: që prodhuesit bujqësorë të jenë të regjistruar, të kenë licencë për përdorimin e produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe të mbajnë regjister rekord për përdorimin e pesticideve.
<i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i> Baza për llogaritjen dhe pagesën e mbështetjes janë faturat për blerjen e mjeteve për mbrojtjen e vreshtave, regjistrat dhe posedimin e pajisjeve mbrojtëse. Aktet për realizimin e kësaj mase: - publikimi i Thirrjes Publike; - mbledhjen e dokumentacionit; - verifikimi i dokumentacionit - kontrolli në terren dhe - pagesa e mjeteve në xhiro llogarinë për përdoruesit. Nëse shuma totale e kërkesave për pagesa mbështetëse tejkalon mjetet e buxhetuara, pagesat për njësi për kërkesë reduktohen proporcionalisht.
<i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i> Mbajtja e një regjistri të shënimeve për përdorimin e pesticideve nga prodhuesit e kulturave shumëvjeçare, përdorimin e mjeteve mbrojtëse si dhe përdorimin e pesticideve të destinuara për mbrojtjen e vreshtave.
<i>Treguesit e daljes:</i> Mbështetje për prodhuesit e bimëve shumëvjeçare që shprehin interes për respektimin e masave dhe rregullave gjatë përdorimit të produkteve për mbrojtjen e bimëve.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 13 000.00 euro, Komuna
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhuesit e regjistruar të rrushit të cilët janë të regjistruar në regjistrin qendror të mbajtur nga ministria pasardhëse.
<i>Implementimi dhe periudha e zbatimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i>

FUSHA: Prodhimi bujqësor dhe zhvillimi rural

QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit

Prioriteti 8: Mbështetje për shfrytëzimin e kullotave malore

Përshkrimi i masës:

Në komunën e Tuzit, kullosa e bjeshkëve tradicionalisht shfrytëzohen përmes blegtorisë ekstensive (gjedhë, dele dhe dhi), e cila është mjaft e pranishme në fermat tona. Kjo metodë e rritjes së bagëtive përdoret kryesisht për prodhimin e qumështit, produkteve të qumështit dhe mishit. Fermerët ngrihen në katun në pranverë dhe qëndrojnë në katun gjatë gjithë verës. Rritja e bagëtive dhe kullotja e bagëtive në kullosat e bjeshkëve kontribuon veçanërisht në ruajtjen e pasurisë së biodiversitetit (flora dhe fauna specifike, përdorimi i racave të përshtatura lokale), dhe gjithashtu ka një rëndësi të veçantë ekonomike. Ky sistem blegtorie mundëson prodhimin e produkteve tradicionale (lloje të ndryshme djathi, mjeshavinë dhe produkte të tjera qumështi, qengji dhe lloje të tjera mishi) që luajnë një rol të rëndësishëm në kuzhinën kombëtare.

Sipas të dhënave në dispozicion, ekzistojnë me dhjetra katune prej të cilëve 5 janë aktiv ku fermerët dalin çdo vit me bagëtitë e tyre. Disa amvisëri rurale ende e praktikojnë këtë sistem të rritjes së bagëtive.

Përparësitë e rritjes së katuneve i referohen uljes së kostove të ushqimit për kafshët shtëpiake, ndikimit pozitiv të ajrit të pastër, diellit, lëvizjes dhe kontaktit të arritur nga kafshët kullotëse, ndikimi pozitiv i kullotave në kafshët mbarështuese, nevoja e reduktuar për punë dhe ç'është më me rëndësi ruajtja e fondit të kafshëve.

Krahas avantazheve të sipërpërmendura që kullota u ofron kafshëve shtëpiake (kryesisht ripërtypësve), ekziston edhe një bashkëpunim huazimi, kështu që rritja e kafshëve në katune ka në efekt të dobishëm në kullosa në një mënyrë që parandalon erozionin e tokës, rrit biodiversitetin e kullosave dhe zvohëlon invazionin e florës së barërave të këqija dhe bimëve helmuese.

Ruajtja e kullosave të bjeshkës dhe mënyra e blegtorisë së katuneve është gjithashtu shumë e rëndësishme edhe për banorët veçanërisht për ruajtjen e kulturës së trashëgimisë kulturore dhe natyrës.

Përparësitë e çuarjes në katuneve janë arsye të mjaftueshme dhe të vlefshme për të mbështetur këtë masë përmes agrobuxhetit.

Kjo masë do të zbatohet përmes mbështetjes së kushtëzuar për bagëtitë që kullosin kullotat e Katunit. Mbështetja direkte për kokë bagëtie të kushtëzuara të rritura në katun dhe përdorimi i kullotave malore mund të stimulojë ekonominë bujqësore për të ruajtur dhe zhvilluar më tej sisteme të gjera të mbarështimit të blegtorisë.

Qëllimi dhe objektivi:

Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është stimulimi i amvisërive bujqësore për të ruajtur sistemin ekstensiv të rritjes së bagëtive dhe mënyrën tradicionale të prodhimit të ushqimit.

Një nga synimet prioritare të zbatimit të kësaj mase është ruajtja e fondit të kafshëve, e cila prej vitesh në komunën tonë është në rënjedhe më gjerë, ulja e shpenzimeve ushqimore dhe ruajtja e biodiversitetit.

Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:

Pas paraqitjes së kërkesës për mbështetje si dhe konfirmimit të lëvizjes së kafshëve, prodhuesi bujqësor do të marrë mbështetje që do të jetë në bashkëpunim me mjetet në dispozicion për këtë masë.

Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë si më poshtë:

- publikimi i Thirrjes Publike;
- pranimi i kërkesave dhe dokumentacionit të nevojshëm;
- kontrolli në terren;
- përpunimin e kërkesave;
- pagesën e primeve në llogarinë xhiro të aplikantit.

Nëse shuma totale e kërkesave për pagesa mbështetëse tejkalon fondet e buxhetuara, pagesat

për njësi për kërkesë reduktohen proporcionalisht.
<i>Treguesit e daljes:</i> Mbështetje për dhjetra fermer që rrisin bagëtinë katune dhe marrin kafshë të tjera nga zona e komunës së Tuzit në klombim të qumshtit. Kjo formë e mbështetjes do të kontribuojë në interesimin e mëtejshëm të fermerëve të dalin në katune, që nga pikëpamja e banorëve të administratës lokale është mjaft me interes.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 3500.00 euro Komuna
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhues bujqësor të regjistruar të cilët rregullisht rrisin bagëti dhe marrin të tjera në kombim të qumshti.
<i>Implementimi dhe periudha e zbatimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

Shërbime tjera

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural
OBJEKTIVI STRATEGJIK: Mbështetja e shërbimeve të përgjithshme në bujqësi
Prioriteti 9: Promovimi i produkteve bujqësore dhe bujqësisë
<i>Përshkrimi i masës:</i> Karakteristikë e prodhimit bujqësor në Komunën e Tuzës është se tregut i ofron një gamë shumë të larmishme produktesh. Konsumatorët e këtyre produkteve shpesh nuk kanë informacion se ku mund t'i blejnë ato, ndërsa nga ana tjetër, prodhuesit e vegjël nuk kanë mundësi të promovojnë në mënyrë të pavarur produktet e tyre. Prandaj, është e nevojshme të ofrohet mbështetje për promovimin dhe tregtimin e produkteve dhe të drejtohen aktivitetet në organizimin sa më të madh të eventeve si: Këndi i verës/shoqërim me me verë, Magjia e mjaltes, Expo Triesh, si dhe mbështetje për pjesëmarrjen e prodhuesve tanë në panairët lokale e rajonale etj.
<i>Qëllimi dhe objektivi:</i> Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është krijimi i kushteve për angazhimin në prodhimtari bujqësore, si dhe përmirësimi i kushteve të jetesës dhe zgjerimi i aktiviteteve ekonomike në zonat rurale. Qëllimi i masës është promovimi i sa më shumë produkteve bujqësore, ruajtja e burimeve natyrore dhe ndalimi i tendencave negative demografike, rritja e rendimenteve dhe përmirësimi i cilësisë së produkteve, si dhe një numër më i madh i të siguruarve bujqësore. Procedura e realizimit dhe aktivitetet: Masa e nxitjes së prodhimit bujqësor realizohet nëpërmjet organizimit të panairove bujqësore, eventeve dhe pjesëmarrjes në panairët lokale dhe më gjerë në rajon. Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë si më poshtë: - njohja e publikut me mbajtjen e ngjarjes përmes shpalljes publike; - organizimi i panairit bujqësor; - edukimi i prodhuesve bujqësorë - pagesat e mjeteve të angazhuara në organizimin e panairit.
<i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i> Organizimi i prodhuesve bujqësorë për të ekspozuar produktet e tyre në një vend që do të vizitohen nga tregtarë, sipërmarrës, përfaqësues të autoriteteve shtetërore etj.
<i>Treguesit e daljes:</i> Promovimi dhe tregtimi i prodhimit bujqësor me tendencë për t'u shëndërruar në një ngjarje tradicionale që do të jetë e njohur për publikun në Mal të Zi dhe më gjerë në rajon, si dhe mundësinë e vendosjes së produkteve në tregun rajonal.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i>

7.000 euro Komuna Tuzi
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhuesit bujqësorë të regjistruar nga zona e Komunës së Tuzit si dhe të interesuar të tjerë.
<i>Periudha e zbatimit dhe zbatimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Kujdesi shëndetësor i popullatës
OBJEKTIVI STRATEGJIK: Parandalimi për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit
Prioriteti 10: Dezinfektimi, dezinfektimi dhe kontrolli i dëmtuesve
<i>Përshkrimi i projektit:</i> Ashesimi i organizmave që mund të jenë bartës të sëmundjeve infektive, rezervuarët e tyre, shkaktojnë reaksione alergjike, kanë efekte toksike ose janë ndryshe të dëmshme për njerëzit dhe mjedisin është një nga qëllimet prioritare. Për shkak të situatës aktuale dhe alarmante epidemiologjike në botë vitet e fundit për sa i përket kontraktimit të një grupi sëmundjesh infektive të transmetueshme (kemi regjistruar raste të etheve të Nilit Perëndimor, leishmaniozës, raste të importuara viruset e malaries, ZIKA dhe Covid-19 dhe sëmundje të tjera të këtij grupi) dezinfektimi sistematik në kohë dhe kontrolli i dëmtuesve kanë një rëndësi të madhe në kontrollin e sëmundjeve të transmetuara nga vektorët. Sëmundja e transmetueshme “lëkura me gunga” te kafshët ka shkaktuar dëme të mëdha te fermerët në periudhën e kaluar dhe është përhapur përmes mushkonjave, gjë që shkaktoi konsumimin e fondeve të konsiderueshme për riparimin e dëmeve dhe kompensimin e familjeve të prekura. Për të ndaluar transmetimin e sëmundjeve infektive, është e nevojshme të zbatohen masat adekuate të mbrojtjes parandaluese, si dezinfektimi, dezinfektimi dhe kontrolli i dëmtuesve. Zhvillimi dhe zbutja e qëndrueshme e reziqeve natyrore në fushën e mbrojtjes së njerëzve dhe të bujqësisë (shëndeti i kafshëve shtëpiake dhe kulturave bimë), ndër të tjera, përfshin rregullimin e popullatës së mikroorganizmave të dëmshëm, insekteve dhe brejtësve që mund të jenë shkak i transmetimit të sëmundjeve infektive si te njerëzit ashtu edhe te kafshët shtëpiake. Është dhënë mbështetje për dezinfektimin parandalues, dezinfektimin dhe kontrollin e dëmtuesve në të gjitha vendbanimet në territorin e komunës së Tuzit për zbatimin në terren dhe teknik të këtyre masave, dhe sipas urdhrit, porosisë apo kërkesës së autoriteteve shtetërore inspektuese, në përputhje me ligjin.
<i>Qëllimi dhe qëllimi i projektit:</i> Veprimi parandalues dhe trajtimi larvicid për asgjësimin e mushkonjave, si të larvave ashtu edhe të të rriturave, mund të kryhet vetëm nga një person juridik që ka autorizim dhe certifikatë për këtë lloj pune, staf të trajnuar dhe pajisje dhe mjete të përshtatshme pune, dhe pas dorëzimit të Ofertës dhe nënshkrimit të kontratës me përfaqësuesin e komunës për këtë lloj shërbimi. Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është zbutja e ndikimit të rreziqeve natyrore, rritja e nivelit të mbrojtjes së shëndetit të njerëzve dhe kafshëve shtëpiake nga sëmundjet ngjitëse, rregullimi i mikroorganizmave të dëmshëm, insektet dhe brejtësit, mbrojtja e biodiversitetit dhe zhvillimi i qëndrueshëm i bujqësisë. Detyrimet e kontraktorit dhe klientit do të përcaktohen më afër përmes kontratës së nënshkruar nga të dyja palët.
Procedura dhe aktivitetet e zbatimit: - Pas dorëzimit të urdhrit, porosisë ose kërkesës së organit shtetëror inspektues ose kërkesë tjetër në varësi të nevojës reale dhe objektive, do të fillojë zbatimi i masës. - shpallja e tenderit; - përzgjedhja e kontraktorëve;

- Vendim për formimin e organit mbikëqyrës për monitorimin e zbatimit të masës; - realizimi i masës; - Dorëzimi i raporteve nga autoriteti mbikëqyrës dhe - pagesa e mjeteve në xhiro llogarinë të përmbaruesit.
<i>Rezultati i projektit (rezultati i pritshëm):</i> Masat mbrojtëse parandaluese të zbatuara do të ndikojnë në uljen e numrit të agjentëve transmetues të sëmundjeve, gjë që do të ndikojë në përmasa më të vogla ose mungesë të plotë të shfaqjes së sëmundjeve infektive të transmetuara nga vektorët.
<i>Treguesit e daljes:</i> Mbrojtja parandaluese e mjedisit dhe e shëndetit të njeriut.
<i>Pala përgjegjëse:</i> Komuna, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 12,500.00 EUR, Komuna Tuzi
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Nxënës të shkollave fillore dhe banorë të komunës.
<i>Periudha e zbatimit dhe zbatimi</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2025
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural